

Tophandle-zagen

Stiller en zuiniger zagen

ARJAN VAN VLIET, BOOMADVIES NEDERLAND

De tophandle is binnen de boomverzorging inmiddels onmisbaar. Vanaf de jaren '70 werden de eerste tophandlezagen in Nederland geïntroduceerd, die in de boomchirurgie gebruikt werden om met de punt van het blad rottende delen weg te frezen uit de boom. Leverancier Walther van der Poel heeft de introductie van de tophandle vanaf het begin meegemaakt.

Oorsprong

Al vanaf het begin van de vorige eeuw waren er benzine-zagen verkrijgbaar, maar deze werden voornamelijk in houtzagerijen en de bosbouw gebruikt. Eind jaren '60 werd de boomchirurgie in Nederland geïntroduceerd en begon men de benzinezaag in te zetten om afgestorven delen uit bomen te frezen. Dit werd voornamelijk met de punt van de geleider gedaan; later werden er ook freeskoppen ontwikkeld die op de zaag gemonteerd konden worden. De Nederlandse boomchirurgie liep wat achter op de ontwikkelingen die in Engeland plaatsvonden, met als gevolg dat er regelmatig innovaties op het gebied van (klim)materialen uit dat land werd overgenomen. De kettingzagen kwamen grotendeels uit de Verenigde Staten, zo ook de eerste tophandlezaag die aldaar al veel in de bomen werd gebruikt. Deze McCulloch 110 kostte 99 dollar en was een enorme vooruitgang voor het werken in de boom, gezien de fascinerende bovengreep! De zaag bleek echter niet te zijn opgewassen tegen het uren achtereen werken in de bomen, en gaf het vaak al na twee

tot vier weken op. Dit resulteerde er vervolgens in dat er in de jaren erop honderden zagen moesten worden geïmporteerd om de boomchirurgen maar te kunnen blijven voorzien van deze eerste generatie tophandles. Vanuit de vakwereld kwam steeds er meer vraag naar een degelijke tophandlezaag. Een zaag waar men productief langer mee kan werken dan enkele weken leek eerst niet mogelijk, totdat in 1961 de eerste Stihl 020AV op de markt kwam. Deze zaag kostte vierhonderd gulden, maakte een hels kabaal maar bleek haast onverwoestbaar, dit in tegenstelling tot de voorgaande zagen.

Heden

Inmiddels hebben diverse markt-leiders meerdere zagen ontwikkeld voor in de boomverzorging. Vanuit ergonomisch oogpunt zijn deze lichter en compacter geworden, worden trillingen van het motorblokje beter opgevangen door een antivibratiesysteem en zijn er veiligheidskettingen ontwikkeld. Grote fabrikanten in Zweden en Duitsland hebben inmiddels meerdere tophandles ontwikkeld voor zowel snoei- als sloopwerk in de boom.

Het vermogen van een tophandle-zaag die nog geen 4 kilo weegt, kan oplopen tot wel 2,4 pk. Daarbij komt dat dergelijke zagen worden uitgerust met een elektrisch motormanagementsysteem dat bestaat uit een microprocessor die de carburateur aanstuurt. Door deze technologie kan een koude zaag moeiteloos worden gestart en maximale zaagprestaties leveren.

Toekomst

De ontwikkelingen in de 21ste eeuw gaan sneller dan ooit. Inmiddels worden er in Singapore accu's voor auto's ontwikkeld die binnen enkele minuten voor een groot gedeelte weer zijn opgeladen, en kunnen we al honderden kilometers op een accu rijden. Binnen de branche van groenvoorzieners en boomverzorgers worden accumachines dan ook steeds gebruikelijker. De voordelen op ergonomisch en gezondheidsvlak van lichtere machines – minder trillingen, geen uitstoot en minder lawaai – worden door steeds meer gebruikers gewaardeerd. Daarbij komt dat een accumachine in verhouding tot een benzinemotor minder onderhoud vraagt en ook een stuk voordeliger is omdat er geen brandstofverbruik is. Accu's hebben echter verhoudingsgewijs nog veel gewicht en volume nodig om een kettingzaag redelijkerwijs van meerdere pk's te kunnen voorzien. Inmiddels zijn de eerste accutophandle-zagen ontwikkeld, en die kunnen goed worden ingezet voor het snoeien van bomen en het afbreken van kleine bomen. Gezien de snelle ontwikkelingen van de afgelopen vijf jaar op het gebied van accumachines mogen we verwachten dat er binnen afzienbare tijd steeds grotere kettingzagen op accu beschikbaar komen. Deze machines worden niet alleen door de gebruikers gewaardeerd, maar ook steeds meer door de (particuliere) klant.